

[itobiad], 2020, 9 (1): 13/39

Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı

Smartphone Addiction in University Students

Hatice KUMCAĞIZ

Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniv., Eğitim Fakültesi
Assoc. Prof. Ondokuz Mayıs University, Faculty of Education
haticek@omu.edu.tr / orcid.org/0000-0002-0165-3535

Özlem TERZİ

Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniv., Tıp Fakültesi
Assoc. Prof. Ondokuz Mayıs University, Faculty of Medicine
ozlem.terzi@omu.edu.tr / orcid.org/0000-0002-9524-5582

Bozkurt KOÇ

Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniv., Fen Edebiyat Fakültesi
Prof., Ondokuz Mayıs University, Faculty of Arts and Sciences
bozkurt.koc@omu.edu.tr / orcid.org/0000-0002-6295-8009

Murat TERZİ

Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniv., Tıp Fakültesi
Prof., Ondokuz Mayıs University, Faculty of Medicine
mterzi@omu.edu.tr / orcid.org/0000-0002-3586-9115

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type	: Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received	: 05.10.2019
Kabul Tarihi / Accepted	: 23.03.2020
Yayın Tarihi / Published	: 27.03.2020
Yayın Sezonu	: Ocak-Şubat-Mart
Pub Date Season	: January-February-March

Atıf/Cite as: KUMCAĞIZ, H, TERZİ, Ö, KOÇ, B, TERZİ, M. (2020). Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 9 (1), 13-39. Retrieved from <http://www.itobiad.com/tr/issue/53155/629737>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. <http://www.itobiad.com/>

Copyright © Published by Mustafa YİĞİTOĞLU Since 2012 – Istanbul / Eyup, Turkey. All rights reserved.

Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı¹

Öz

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırma 2018-2019 öğrenim yılında Orta Karadeniz Bölgesi'ndeki bir üniversitede 1241 üniversite öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın verileri Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde Günlük yaşamı bozma ve tolerans alt boyutu puan ortalamaları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Annesi ve babası lise ve üstü eğitim alanların akıllı telefon bağımlılığı alt boyut puan ortalamalarının yüksek olduğu görülmüştür. Akıllı telefon kullanma süresi ve harçlık miktarı ile akıllı telefon bağımlılığı puanı arasında pozitif yönde doğrusal ve istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki, yaş ile akıllı telefon bağımlılığı düzeyi arasında doğrusal ilişki olmadığı belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular literatür eşliğinde karşılaştırmalı olarak tartışılmıştır.

Özet

Akıllı telefonların iletişim, bilgi paylaşımı ve çeşitli uygulamalar yoluyla ülkeler arasında değerli deneyimlerin paylaşılması gibi olumlu etkileri de bulunmaktadır. Üniversite öğrencileri iletişim teknolojilerinin en çok hedef aldığı gruplardır. Akıllı telefon şirketleri gençlerin ilgisini çekecek akıllı telefonlar üretmek için adeta birbirleriyle rekabet etmektedirler. Bu şekilde üniversite öğrencilerinde akıllı telefona olan tutku ve akıllı telefon bağımlılığının olumsuz etkileri giderek daha fazla görülmektedir. Yapılan bazı araştırmalarda da akıllı telefon bağımlılığı ile kendini açıklama, kaygı, depresyon ve akademik performans arasında bir ilişki bulunmuştur. Bu kapsamda bu araştırmada üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Son yıllarda özellikle gençler arasında akıllı telefon kullanımında yoğun bir artış olduğu görülmektedir. Yine aynı zamanda birçok gençte problemler akıllı telefon kullanımına rastlanılmaktadır. Bu bağlamda gençlerde akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin yükselmesine neden olabilecek olası değişkenlerin belirlenmesinin önleyici rehberlik etkinliklerini başlatabilmede yol gösterici olduğu düşünülmektedir. Bu nedendir ki araştırmanın sonuçlarının önemli olduğu ve alandaki uygulayıcılar ile araştırmacılara yol gösterici olacağı söylenebilir.

Araştırma genel tarama modelinde gerçekleştirilen ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır. Bu araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Orta Karadeniz Bölgesi'ndeki bir üniversitede öğrenim

¹ Makale için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan 2018/252 karar nolu yazılı izin alınmıştır.

gören toplam 30147 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem büyüklüğü MINITAB programı ile benzer bir çalışmadan alınan veriler kullanılarak hesaplanmıştır. Buna göre çalışmanın örneklem sayısı 1241 olarak bulunmuştur. Çalışmada olası veri kayıpları dikkate alınarak yaklaşık %5 artırılmış ve 1303 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Kampüsteki fakültelerin öğrenci sayılarına göre tabakalandırma yapılmış ve rastgele örnekleme yöntemiyle her fakülteden örnekleme dahil edilecek öğrenci sayısı belirlenmiştir. Çalışmanın örneklem sayısı 1236 (%99,5) olarak tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu ve Demirci ve arkadaşları (2014) tarafından Türkçeye uyarlanan Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Araştırma verilerinin analizinde, gruplar arasında frekans verilerin değerlendirilmesinde Ki-kare Testi kullanılmıştır. Ölçümsel verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Veriler normal dağılım göstermediği için iki grup durumundaki niceliksel verilerin karşılaştırılmasında parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup durumundaki niceliksel verilerin karşılaştırılmasında Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Ayrıca veriler arasında doğrusal ilişki varlığı Spearman Korelasyon Analizi ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi tüm testler için %95 güven aralığında, $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılan 1236 üniversite öğrencisinin yaş ortalaması $21,6 \pm 3,4$ olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %82,6'sı sosyal ağlara girmek, %80,9'u konuşmak, %46,5'i internette sörf yapmak, %46,4'ü çeşitli eğitim uygulamalarını kullanmak ve bilgi edinmek, %32,2'si elektronik postalarını takip etmek, %31'i oyun oynamak, %41,6'sı ise fotoğraf çekmek amacıyla akıllı telefon kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmadan elde edilen verilere göre öğrencilerin günde ortalama akıllı telefon kullanma sürelerinin $4,4 \pm 2,5$ saat olduğu, kadın öğrencilerin ortalama telefon kullanım süresi $4,5 \pm 2,5$ saat iken erkeklerde bu sürenin $4,1 \pm 2,7$ saat olduğu ve istatistiksel olarak kızlarda anlamlı düzeyde akıllı telefon kullanma süresi daha yüksek olarak saptanmıştır. Yine araştırmada öğrencilerin ebeveyni lise ve üstü eğitim alanlarda, ortaokul ve altı eğitim alanlara göre akıllı telefon bağımlılığı puanı istatistiksel düzeyde anlamlı daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin ikamet ettikleri yer ile akıllı telefon bağımlılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, yalnız yaşayan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamalarının diğer gruplardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Harçlık miktarına göre yapılan gruplar ile akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, 1500 TL üstü harçlık alanlarda akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamasının en yüksek olduğu bulunmuştur. Yapılan araştırmada, Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği Alt Boyutları'ndan Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans alt boyutu puan ortalamaları ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, kadınların puan ortalamalarının erkeklere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu

görülmüştür. Araştırmada, öğrencilerin ikamet ettikleri yere göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin tüm alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin puan ortalamalarının en düşük iken, yalnız yaşayan öğrencilerin puan ortalamalarının en yüksek olduğu belirlenmiştir. Anne babalarının eğitim düzeyi lise ve üstü olan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı alt boyut puan ortalamalarının yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin Çekilme Belirtileri, Sanal İlişkiler, Aşırı Kullanım ve Sosyal Ağlara Bağımlılık alt boyut puan ortalamaları ile aylık cep harçlık miktarı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur.

Sonuç olarak akıllı telefonlar çeşitli özellikleri nedeniyle gençler arasında yaygın olarak kullanılmaktadır. Her ne kadar akıllı telefonlar gençlerin hayatını kolaylaştırmış olsa da birçok işlevi yüzünden gençlerin ilgisini çeken akıllı telefonların bilinçsiz kullanımı olası bağımlılık riskini oluşturmaktadır. Bu kapsamda problemlili akıllı telefon kullanımını önlemeye yönelik psikoeğitim çalışmalarının yapılmasının akıllı telefon bağımlılığının azaltılabılmesinde etkili olabileceği söylenebilir. Yine araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun boş zamanlarını akıllı telefon kullanarak geçirdikleri, yalnız yaşayan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamalarının tüm alt boyutlarda en yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle bilinçli akıllı telefon kullanımı konusunda seminerlerin verilmesi, öğrencilerin akıllı telefon kullanım sürelerini azaltabilmek için boş zamanlarını verimli geçirmeleri için sanatsal ve sportif faaliyetlere yönlendirilmelerinin uygun olacağı önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Akıllı telefon, akıllı telefon kullanımı, bağımlılık, akıllı telefon bağımlılığı, üniversite öğrencileri.

Smartphone Addiction in University Students

Abstract

This study examined university students' levels of smartphone addiction according to several variables. The study surveyed 1241 students studying at a university in the Central Black Sea region in the 2018-2019 academic year. The data were collected using the Smartphone Addiction Scale and a Personal Information Form. The results of the analysis showed that there was a significant difference between male and female students in their mean scores on the daily-life disturbance and tolerance subscales. Those whose parents hold a high school or above had a higher mean score on the overuse subscale. A statistically significant positive linear relationship was found between smartphone addiction scores, the duration of smartphone usage, and the amount of pocket money. There was however no linear relationship between smartphone addiction scores and age.

Summary

Smartphones have positive outcomes such as communication, information exchange and sharing valuable experiences between countries through a variety of applications. University students are the group most targeted by communication technologies. Smartphone companies are competing to produce smartphones that attract young people's attention. Thus, there has been an increase in the negative effects of smartphone addiction and dependence on university students. Previous studies have reported an association between smartphone addiction, self-disclosure, anxiety, depression, and academic performance. This study aimed to examine university students' levels of smartphone addiction according to several variables. There has recently been a dramatic increase in smartphone use, especially among young people. Additionally, problematic smartphone use is seen in many young people. It is thought that identifying possible variables that might cause smartphone addiction rates to rise in young people help initiate preventive guidance activities. Thus, the results of this study are of importance in providing insights to practitioners and researchers.

This study used a correlational survey research design. The research population consisted of a total of 30,147 students studying at a university in the Central Black Sea region during the 2018-2019 academic year. The sample size of the study was calculated using the data from a similar study using MINITAB statistics package. Accordingly, the sample size of the study was found to be 1241. Considering possible data losses, the study targeted to reach 1303 people by a margin of error of 5%. Stratification was made based on the number of students enrolled in the faculties of the campus and the number of students from each faculty to be included in the sample was determined by random sampling. Accordingly, the sample was 1236 (99.5%). The data were collected using a Personal Information Form and the Smartphone Addiction Scale adapted to Turkish by Demirci et al. (2014).

The data were analysed using the chi-square test. The normality of the distribution was tested using the Kolmogorov-Smirnov test. Because the data did not show normal distribution, the Mann-Whitney U test was used to compare the quantitative data between two groups and the Kruskal-Wallis test was used to compare the quantitative data between more than two groups. The existence of a linear relationship between the data was tested using Spearman's rank correlation coefficient. The level of statistical significance was considered to be $p < 0.05$ within the confidence range of 95% for all tests.

The mean age was 21.6 ± 3.4 years. Among the sampled students, 82.6% were using a smartphone to access social networks, 80.9% to talk, 46.5% to surf on the internet, 46.4% to use various educational applications and learn, 32.2% to follow their e-mails, 31% to play games, and 41.6% to take photos. The analysis results showed that the mean duration of smartphone use per

day was 4.4 ± 2.5 hours among all students. The mean duration of smartphone use per day was 4.5 ± 2.5 hours among female students and 4.1 ± 2.7 hours among male students. There was a statistically significant relationship in the mean duration of smartphone use per day between male and female students. Additionally, the mean smartphone addiction score was statistically significantly higher in the group of students whose parents are graduates of high school and over compared to the group of students whose parents are graduates of middle school and below. There was also a statistically significant difference between smartphone addiction and the place of residence. Accordingly, the mean smartphone addiction score was higher in the group of students living alone compared to other groups. A statistically significant difference was also found between smartphone addiction and the amount of pocket money. The highest mean smartphone addiction score was found in the group of students given pocket money of 1500 Turkish Lira and more. A statistically significant difference was also found between the gender variable and the mean scores on the disturbing daily life and tolerance subscale. Accordingly, female students had a statistically significantly higher mean score compared to male students. Additionally, there was a statistically significant difference between all the subscales of the smartphone addiction scale and the place of residence. Accordingly, students living with their parents had the lowest mean scores, while students living alone had the highest mean scores. The analysis results showed that students whose parents are graduates of high school and over had higher mean smartphone addiction scores. A statistically significant difference was also found between the amount of monthly pocket money and the mean scores on the withdrawal symptoms, cyberspace-oriented relationship, overuse, and social network dependence subscales.

As a result, smartphones are widely used by young people because of their various features. Although smartphones have made young people's lives easier, the unconscious use of smartphones, which are attractive due to many functions, poses the risk of possible addiction. It can thus be said that psychoeducational efforts aimed at preventing problematic smartphone use can be helpful in reducing smartphone addiction. The study found that the majority of students spend their free time using their smartphones, while the students living alone had the highest mean score on all smartphone addiction subscales. For this reason, it is suggested that seminars on conscious smartphone use should be given. Additionally, students should be encouraged to join arts and sports activities to spend their free time more efficiently and reduce the time that they spend on smartphones.

Keywords: Smartphone, Smart Phone Use, Addiction, Smartphone Addiction, University Students.

Giriş

İletişim araçları, eski çağlardan beri insanın yaşamında önemli bir yere sahiptir. Mağara duvarlarındaki çizimlerden, duman, güvercin, haberci ve mektup gibi iletişim araçlarındaki gelişmeler ve ardından iletişim yoluyla ilerleyen süreçte telefonun Graham Bell tarafından icat edilmesi iletişim araçlarının gelişim tarihinde en dikkat çekici gelişme olmuştur (Arslan, 2016). Teknolojideki gelişmelerin beraberinde telefonların hızlı bir şekilde gelişim göstermesiyle ve her yıl üzerine eklenen yeni özellikleriyle akıllı telefonlar birçok kişinin kullandığı bir iletişim aracı haline gelmiştir (Altundağ ve Bulut, 2017). Temel özellikli telefonlardan daha fazla gelişmiş, bir bilgisayarın işlevlerinin çoğunu yerine getiren genellikle bir dokunmatik ekran arayüzü, internet erişimi ile çalışabilen bir işletim sistemi olan bir cep telefonuna akıllı telefon denilmektedir. Akıllı telefonlar, kullanıcılarının görüntülü görüşmelerine, dosyaları indirmelerine ve transfer yapmalarına izin vermektedir (Gao, Yang ve Krogstie, 2015; Matar Boumosleh ve Jaalouk, 2017). Aynı zamanda internetin insanın yaşamına hızlı bir şekilde girmesiyle birlikte sosyal medya, WhatsApp, Facebook, Twitter ve Skype gibi çeşitli uygulamaların kullanımı akıllı telefonlar ile hızlı erişim olanağına kavuşmuştur. Ayrıca SMS ve faks iletimini ve internette gezinmeyi de kolaylaştırması, eğlence içerikli oyunlar, kamera, video, Bluetooth radyo, You Tube, filmler de akıllı telefon kullanımına olan ilgiyi giderek artırmıştır (Abo-Jedi, 2008). Bu şekilde hızlı bir şekilde insanın hayatına giren akıllı telefonların kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır.

Türkiye İnternet Kullanım ve Sosyal Medya İstatistikleri (2019) verilerine göre 82,4 milyon nüfusa sahip Türkiye’de nüfusun %72’sini oluşturan 59.36 milyon internet kullanıcısı, nüfusun %63’ünü oluşturan 52 milyon aktif sosyal medya kullanıcısı, nüfusun %53’ünü oluşturan 44 milyon aktif mobil sosyal medya kullanıcısı olduğu belirtilmektedir. Yetişkin insanların %98’i cep telefonu kullanırken, bunların %77’sinin akıllı telefon kullandığı belirtilmektedir. Sosyal medyayı erkeklerin daha fazla kullandığı ve genç nüfusta sosyal medya kullanımında artış olduğu görülmektedir (Türkiye İnternet Kullanım ve Sosyal Medya İstatistikleri, 2019). Hızlı gelişen bilimsel gelişmeler insanın yaşamının her alanına kolaylıklar getirmekte, insan yaşamında, alışkanlıklarında, davranışlarında ve değer yargılarında köklü değişikliklere neden olabilmektedir. Diğer bir ifade teknoloji bir taraftan insanın hızlı iletişim kurabilmesine olanak verirken diğer taraftan insanların arasına duvarlar örebilmektedir. Birbirlerine yakın görünen insanlar birbirlerinden uzaklaşabilmektedir. Bunun temelinde ise gelişen teknoloji ile insanın hayatına giren internet, sosyal medya, bilgisayar ve akıllı telefonların insan hayatında yol açtığı bağımlılık ve davranış bozukluğu gibi sorunlar yer almaktadır (Büyükgebiz Koca, 2019).

Bağımlılık kavramı kumar, internet oyunları ve aynı zamanda akıllı telefon bağımlılığı gibi davranışsal bağımlılıkları ifade etmektedir (Boumosleh ve Jaalouk, 2018). Genç insanlar cep telefonu teknolojisinin en hızlı kullanıcılarıdır. Bu nedenle akıllı telefon bağımlılığı ya da problemlerli telefon kullanımından etkilenme olasılıkları daha yüksektir (Van Velthoven, Powell ve Powell, 2018). Akıllı telefon bağımlılığı giderek önemli bir sağlık sorunu haline gelmektedir. Yapılan araştırmalarda internetin ve akıllı telefonun aşırı kullanımının bireyde zayıf hafıza, konsantrasyon ve karar alma, kaygı, erteleme ve uyku bozukluğu gibi psikolojik etkilere, kişilerarası ilişkilere olumsuz etkisi, topluluk duygusunun kaybı gibi sosyal etkilere, kazalara ve duruş bozukluğu gibi fiziksel etkilere neden olduğu (Al Abdulwahab, Kachanathu ve Al Motairi, 2017), akademik başarıyı etkilediği (Junco, 2012; Karpinski, Kirschner, Ozer, Mellott ve Ochwo, 2013; Boumosleh ve Jaalouk, 2018), uyku kalitesi üzerine olumsuz etkisi olduğu (Zhang, Lim, Lee ve Ho, 2017) belirtilmektedir.

Akıllı telefonların iletişim, bilgi paylaşımı ve çeşitli uygulamalar yoluyla ülkeler arasında değerli deneyimlerin paylaşılması gibi olumlu etkileri de bulunmaktadır. Üniversite öğrencileri iletişim teknolojilerinin en çok hedef aldığı gruplardır. Akıllı telefon şirketleri gençlerin ilgisini çekecek akıllı telefonlar üretmek için adeta birbirleriyle rekabet etmektedirler. Bu şekilde üniversite öğrencilerinde akıllı telefona olan tutku ve akıllı telefon bağımlılığının olumsuz etkileri giderek daha fazla görülmektedir. Bu bağlamda yapılan bazı araştırmalarda akıllı telefon bağımlılığı ile kendini açıklama, kaygı, depresyon ve akademik performans arasında bir ilişki bulunmuştur (Aljomaa, Al.Qudah, Albursan, Bakhiet ve Abduljabbar, 2016; Abo-Jedi, 2008; Matar ve Jaalouk, 2017; Eoze ve Toda, 2013). Akıllı telefon bağımlılığı veya problemlerli telefon kullanımının bireyler üzerindeki olumsuz etkileri birçok araştırmacının dikkatini çekmiş ve pek çok araştırmalara konu olmuştur (Boumosleh ve Jaalouk, 2018; Zencirci, Aygar, Göktaş, Önsüz, Alaiye ve Metintaş, 2018; Alosaimi, Alyahya, Alshahwan, Al Mahyijari ve Shaik, 2016; Kahyaoğlu-Süt, Kurt, Uzal ve Özdilek, 2016; Liu, Lin, Pan ve Lin, 2016; Matar ve Jaalouk, 2017).

Akıllı telefon kullanımı gençlerin günlük hayatında her geçen gün giderek artmaktadır. Akıllı telefonların yeni fonksiyonlara sahip olması, yüz yüze iletişim kurmakta güçlük çeken utangaç gençler için mükemmel bir iletişim kurma yöntemi olması, birçok bilgiye anında ulaşılması (Al-Barashdi, Bouazza ve Jabur, 2015) nedeniyle gençler arasında yaygın olarak kullanılan akıllı telefonun son yıllarda bilinçsiz kullanımı dikkati çekmeye başlamıştır. Akıllı telefon kullanımının özellikle gençler arasında giderek artması patolojik telefon bağımlılığını gündeme getirmiştir. Patolojik telefon kullanımı ya da telefon bağımlılığının bireylerin sosyal yaşamını ve sağlık durumunu olumsuz etkilediğine ilişkin araştırmalara ulaşılmıştır (Kuyucu, 2017; Minaz, Çetinkaya ve Bozkurt, 2017). Bu bağlamda önleyici tedbirlerin alınması açısından gençler arasında yaygın olarak kullanılan akıllı telefon

bağımlılığını etkileyen faktörlere dikkat çekmek ve bu faktörleri araştırmak amacıyla bu araştırma planlanmıştır. Bu araştırmadan elde edilecek bulgular üniversitede eğitim gören gençlerin akıllı telefon bağımlılığı sorunu ile ilgili olan bazı faktörlerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda araştırmadan elde edilecek sonuçların gençlere yönelik önleyici rehberlik önlemleri alabilmek açısından yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Araştırmanın sonuçlarının alandaki uygulayıcılara ve araştırmacılara yol gösterici olacağı söylenebilir. Bu kapsamda bu araştırmada üniversite öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığın çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1.Öğrencilerin cinsiyetine göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 2.Öğrencilerin ikamet ettikleri yere göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 3.Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyine göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 4.Öğrencilerin babalarının eğitim düzeyine göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 5.Öğrencilerin aylık cep harçlığına göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 6.Öğrencilerin akıllı telefon kullanma süresi, akıllı telefon bağımlılığı, aylık harçlık miktarı, yaş, aylık cep harçlık miktarı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri çeşitli değişkenler incelendiği genel tarama modelinde gerçekleştirilen ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Orta Karadeniz Bölgesi'ndeki bir üniversitede öğrenim gören toplam 30147 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem büyüklüğü MINITAB programı ile benzer bir çalışmadan alınan veriler kullanılarak hesaplanmıştır. Buna göre çalışmanın örneklem sayısı 1241 olarak bulunmuştur. Çalışmada Olası veri kayıpları dikkate alınarak yaklaşık %5 artırılmış ve 1303 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Kampüsteki fakültelerin öğrenci sayılarına göre tabakalandırma yapılmış ve rastgele örnekleme yöntemiyle her fakülteden örnekleme dahil edilecek öğrenci sayısı belirlenmiştir. Çalışma sonucunda anketleri eksik veya hiç doldurmayan 67 öğrenci çalışma dışı bırakılarak 1236 (%99,5) öğrenciyle çalışma tamamlanmıştır. Çalışma kapsamındaki öğrencilere ilişkin sosyo-demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Üniversite öğrencilerine ait bazı sosyo-demografik özellikler

Değişken		n	%
Cinsiyet (n: 1236)	Kadın	735	59,6
	Erkek	499	40,4
Anne eğitim düzeyi (n: 1236)	Okuryazar	95	7,7
	İlkokul	419	33,9
	Ortaokul	226	18,3
	Lise	274	22,1
	Üniversite	222	18,0
Baba eğitim düzeyi (n: 1236)	Okuryazar	61	4,9
	İlkokul	289	23,5
	Ortaokul	193	15,6
	Lise	328	26,5
	Üniversite	365	29,5
İkamet yeri (n:1236)	Yurt	574	46,4
	Aile	309	25,0
	Ev arkadaşı	247	20,0
	Yalnız	106	8,6
Aylık Cep Harçlığı (n:1190)	1000 TL altı	933	78,4
	1000-1500 TL	144	12,1
	1500 üstü TL	113	9,5

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde öğrencilerin %59,6'sının kadın, %40,4'ünün erkek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin %33,9'unun ilkokul, %22,1'i lise mezunu olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin babalarının ise %29,5'inin üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %46,4'ünün yurttan kaldığı, %25'inin ise ailesiyle birlikte ikamet ettiği tespit edilmiştir. Çalışma kapsamındaki öğrencilerin %46,4'ü yurttan, %25'i ise ailesiyle birlikte kalmaktadır. Öğrencilerin aylık ortalama cep harçlıkları 912,2 ±678,2 Türk Lirasıydı.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya başlamadan önce Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan (Karar no: 2018/252) ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü'nden izin alınmıştır. Üniversitede derslere devam eden ve ders aralarında ulaşılabilen öğrencilere, araştırmanın amacı ve önemi anlatılarak gönüllü olan öğrencilerden veri toplama araçlarını

doldurmaları istenmiştir. Bu şekilde araştırmacılar tarafından 1303 öğrenciye ölçme araçları dersliklerinde dağıtılmış ve ortalama 20 dk sonra toplanmıştır. Ölçme araçları araştırmacılar tarafından 1303 öğrenciye sınıf ortamında dağıtılmış ve ölçme araçlarını yanıtlayabilmeleri için kendilerine ortalama 20 dakika süre verilmiştir. Eksik veri olduğu belirlenen anketler çalışma dışı bırakılarak 1236 anket sonucu değerlendirilmeye alınmıştır. Eksik veri olduğu belirlenen anket formları analize dahil edilmemiştir. Analizler geriye kalan 1236 katılımcının verileri üzerinden yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerini toplamak için araştırmacılar tarafından öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini ve akıllı telefon kullanım durumlarını (yaş, cinsiyet, aylık harcama miktarı, ikamet edilen yer, boş zamanları değerlendirme şekli, akıllı telefonu kullanım amacı, günlük akıllı telefon kullanım süresi, akıllı telefon seçimi kriterleri, geleceğe ilişkin beklenti, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu) belirlemek için araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur.

Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği (ATBÖ)

Akıllı telefon bağımlılığı riskini ölçmek için Kwon ve arkadaşları (2013) tarafından geliştirilen ölçek Demirci ve arkadaşları (2014) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. 6'lı Likert türü olan bu ölçek 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçek düz maddelerden oluşmakta, Kesinlikle Hayır (1), Hayır (2), Kısmen Hayır (3), Kısmen Evet (4), Evet (5) Kesinlikle Evet (6) puan almaktadır. En düşük cevap puanı 33, en yüksek cevap puanı 198'dir. Ölçekten alınan puanların yüksekliği akıllı telefon bağımlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin, günlük yaşamı bozma ve tolerans, çekilme belirtileri, olumlu beklentiler, sanal ilişkiler, aşırı kullanım, sosyal ağlara bağımlılık ve fiziksel belirtiler olmak üzere yedi alt boyutu bulunmaktadır. Ölçeğin güvenilirlik çalışmalarında Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.947 olarak bulunmuştur. (Demirci ve ark., 2014). Yapılan bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,956 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizi için SPSS.22 paket programı kullanılmıştır. Veriler ifade edilirken ortalama (X), \pm standart sapma (ss) ve sayı - yüzde (%) kullanılmıştır. Gruplar arasında frekans verilerin değerlendirilmesinde Ki-kare Testi kullanılmıştır. Ölçümsel verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Veriler normal dağılım göstermediği için iki grup durumundaki niceliksel verilerin karşılaştırılmasında parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup durumundaki niceliksel verilerin karşılaştırılmasında

Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Ayrıca veriler arasında doğrusal ilişki varlığı Spearman Korelasyon Analizi ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi tüm testler için %95 güven aralığında, $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya katılan 1236 üniversite öğrencisinin yaş ortalaması $21,6 \pm 3,4$ olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %82,6'sı sosyal ağlara girmek, %80,9'u konuşmak, %46,5'i internette sörf yapmak, %46,4'ü çeşitli eğitim uygulamalarını kullanmak ve bilgi edinmek, %32,2'si elektronik postalarını takip etmek, %31'i oyun oynamak, %41,6'sı ise fotoğraf çekmek amacıyla akıllı telefon kullandıklarını belirtmişlerdir. Akıllı telefon seçiminde öğrencilerin %30,8'inin telefonun markasının, %23,9'unun telefonun fiyatının, %13,4'ünün telefonun görünüşünün ve %18,5'inin diğer (kapasitesi, teknik özellikleri vb.) özellikleri tercih ettikleri saptanmıştır. Öğrencilerin %60,6'sı boş zamanlarını internette gezinerek, %53,6'sı müzik dinleyerek, %46,7'si kitap okuyarak, %27,3'ü spor yaparak ve %14,0'ü bilgisayar oyunları oynayarak değerlendirdiklerini belirtmişlerdir.

Bazı Değişkenlere Göre Öğrencilerin Akıllı Telefon Kullanma Süreleri ve Akıllı Telefon Bağımlılık Puanlarının Dağılımı

Bazı değişkenlere göre katılımcıların akıllı telefon kullanma süreleri ve akıllı telefon bağımlılık puan ortalamalarına ilişkin yapılan analiz sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin akıllı telefon kullanma süreleri ve akıllı telefon bağımlılık puan ortalamaları***

		Akıllı telefon kullanma (ATK) süreleri		Akıllı Telefon Bağımlılık (ATB) puanı	
		Ortalama \pm ss	p	Ortalama \pm ss	p
Cinsiyet	Kadın	4,5 \pm 2,5	0,003*	90,5 \pm 30,1	0,543
	Erkek	4,1 \pm 2,7		90,2 \pm 33,4	
Anne eğitim düzeyi	Okuryazar	4,1 \pm 2,3	0,510	87,1 \pm 32,5	0,000**
	İlkokul	4,3 \pm 2,7		83,6 \pm 26,3	
	Ortaokul	4,6 \pm 2,6		87,3 \pm 28,7	
	Lise	4,4 \pm 2,6		92,6 \pm 31,8	
	Üniversite	4,3 \pm 2,2		105,3 \pm 36,8	

Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı				
Baba eğitim düzeyi	Okuryazar	4,3±2,4		102,1±41,5
	İlkokul	4,3±2,6		82,2±27,4
	Ortaokul	4,6±2,5		87,7±29,7
	Lise	4,4±2,7	0,610	88,5±28,1
	Üniversite	4,3±2,3		98,3±34,2
İkamet yeri	Yurt	4,4±2,4	0,000**	90,6±30,1
	Aile	3,7±2,4		82,2±27,4
	Ev arkadaşı	4,7±2,9		94,1±32,9
	Yalnız	4,9±2,6		102,8±39,4
Aylık	1000 TL altı	4,3±2,5	0,987	88,9±30,3
Cep	1000-1500 TL	4,5±2,8		95,6±32,1
Harçlığı	1500 TL üstü	4,3±2,4		98,9±37,8

* $p<0.05$; ** $p<0.01$; *** Verilerin dağılımları soruları cevaplayan öğrenciler üzerinden yapılmıştır.

Tablo 2'deki veriler incelendiğinde öğrencilerin günde ortalama akıllı telefon kullanma sürelerinin $4,4 \pm 2,5$ saat olduğu, kadın öğrencilerin ortalama telefon kullanım süresi $4,5 \pm 2,5$ saat iken erkeklerde bu sürenin $4,1 \pm 2,7$ saat olduğu ve istatistiksel olarak kızlarda anlamlı düzeyde akıllı telefon kullanma süresi daha yüksek olarak görülmektedir. Bununla birlikte akıllı telefon kullanma süresi katılımcı öğrencilerin anne ve baba eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Öğrencilerin ikamet ettikleri yer ile akıllı telefon kullanma arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı, ancak yalnız yaşayan öğrencilerin akıllı telefon kullanma sürelerinin daha fazla olduğu görülmektedir. Harçlık miktarına göre yapılan grup karşılaştırmasında 1500 TL'den fazla harçlık alanlarda akıllı telefon kullanma süresinin yüksek olduğu, ancak aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 2'de toplam akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamasının $90,5 \pm 31,5$ olduğu, kadın öğrencilerin puanı $90,5 \pm 30,1$ iken erkeklerin $90,2 \pm 33,4$ puanı olduğu görülmektedir. Ancak ATB puanı açısından kadın öğrencilerle erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p:0,543$). Öğrencilerin anne ve babanın eğitim düzeyleri açısından değerlendirildiğinde ebeveyni lise ve üstü eğitim alanlarda, ortaokul ve altı eğitim alanlara göre akıllı telefon bağımlılığı puanı istatistiksel düzeyde anlamlı daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (her iki karşılaştırma için $p:0,000$). Öğrencilerin ikamet ettikleri yer ile akıllı telefon bağımlılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, yalnız yaşayan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamalarının diğer gruplardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Harçlık miktarına göre yapılan gruplar ile akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı

fark olduğu, 1500 TL üstü harçlık alanlarda akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamasının en yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0,05$).

Cinsiyete Göre Katılımcıların Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin Alt Boyut Puanlarının Dağılımı

Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puanlarının öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre Mann Whitney U Testi Sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyete göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puanlarına ilişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları *** (n:1236)

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans	Kadın	737	637,92	468871,5	162493,5	0,003*
	Erkek	499	576,94	283279,5		
Çekilme Belirtileri	Kadın	737	615,84	452028,5	176642,5	0,641
	Erkek	499	606,23	296447,5		
Olumlu Beklentiler	Kadın	737	614,44	451615	181135	0,946
	Erkek	499	615,83	304220		
Sanal İlişkiler	Kadın	737	601,7	442248	171768	0,083
	Erkek	499	637,19	316048		
Aşırı Kullanım	Kadın	737	604,43	443044	174033	0,203
	Erkek	499	630,63	312791		
Sosyal Ağlara Bağımlılık	Kadın	737	606,78	445985,5	175505,5	0,265
	Erkek	499	629,66	312310,5		
Fiziksel Belirtiler	Kadın	737	628,4	461875,5	173164,5	0,134
	Erkek	499	597,62	296420,5		

* $p<0,05$; *** Verilerin dağılımları soruları cevaplayan öğrenciler üzerinden yapılmıştır.

Tablo 3 incelendiğinde, Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği Alt Boyutları'ndan Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans alt boyutu puan ortalamaları ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=0.003$; $p<0.05$), kadınların puan ortalamalarının erkeklere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Çekilme Belirtileri, (ÇB), Olumlu Beklentiler (OB), Sanal İlişkiler (Sİ), Aşırı Kullanım (AK), Sosyal Ağlara Bağımlılık (SAB) ve Fiziksel Belirtiler (FB) alt boyutları ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

Öğrencilerin İkamet ettikleri Yere Göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin Alt Boyut Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puanlarının ikamet ettikleri yere göre Kruskal – Wallis Testi Sonuçları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. İkamet edilen yere göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puanlarına ilişkin Kruskal – Wallis Testi Sonuçları *** (n:1236)

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	sd	x ²	p
Günlük Bozma Tolerans (GYB)	Yaşamı ve					
	Yurt	574	623,08	8,68		0,001**
	Ev arkadaşı	247	640,58	9,21		
	Aile	309	547,74	8,66		
	Yalnız	106	695,45	10,06	17,246	
Çekilme Belirtileri (ÇB)	Yurt	574	632,42	8,25		0,000**
	Ev arkadaşı	247	653,52	8,15		
	Aile	309	509,92	7,06		
	Yalnız	106	703,03	10,40	36,411	
	Olumlu Beklentiler (OB)	Yurt	574	622,87	5,31	
Ev arkadaşı		247	622,77	5,51		
Aile		309	570,78	4,79		
Yalnız		106	689,71	6,48	9,347	
Sanal İlişkiler (Sİ)		Yurt	574	613,46	4,81	
	Ev arkadaşı	247	703,49	4,86		
	Aile	309	509,69	3,95	54,877	
	Yalnız	106	743,65	6,00		
	Aşırı Kullanım (AK)	Yurt	574	613,63	4,67	
Ev arkadaşı		247	654,32	4,80		
Aile		309	554,76	4,33	19,487	
Yalnız		106	715,61	5,27		
Sosyal Bağımlılık (SAB)		Ağlara				
	Yurt	574	615,84	2,67		0,007*
	Ev arkadaşı	247	660,31	2,72	12,138	

	Aile	309	565,17	2,55	
	Yalnız	106	667,62	3,13	
Fiziksel Belirtiler (FB)	Yurt	574	626,52	3,29	0,000**
	Ev arkadaşı	247	624,92	3,61	
	Aile	309	550,53	2,91	
	Yalnız	106	737,57	3,79	22,348

* $p<0.05$; ** $p<0.01$; *** Verilerin dağılımları soruları cevaplayan öğrenciler üzerinden yapılmıştır.

Tablo 4'teki veriler incelendiğinde, öğrencilerin ikamet ettikleri yere göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin tüm alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu ($p<0.05$), ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin puan ortalamalarının en düşük iken, yalnız yaşayan öğrencilerin puan ortalamalarının en yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Düzeyine Göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin Alt Boyut Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puanlarının annelerinin eğitim düzeyine göre Kruskal – Wallis Testi Sonuçları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Annelerin eğitim düzeyine göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puanlarına ilişkin Kruskal – Wallis Testi Sonuçları*** (n: 1236)

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	sd	χ^2	p
Günlük Bozma ve Tolerans (GYB)	Okuryazar	95	530,51	21,64	26,177	0,000**
	Yaşamı ve	İlkokul	419	548,29	22,44	
		Ortaokul	226	569,79	23,14	
		Lise	274	586,5	23,65	
		Üniversite	222	686,17	26,47	
Çekilme Belirtileri (ÇB)	Okuryazar	95	596,58	17,60	64,387	0,000**
	İlkokul	419	513,73	15,79		
	Ortaokul	226	548,75	16,64		
	Lise	274	596,58	17,83		
	Üniversite	222	735,13	21,96		

Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı

	Beklentiler	Okuryazar	95	571,58	14,47	30,192	0,000**
Olumlu (OB)		İlkokul	419	539,02	13,91		
		Ortaokul	226	572,72	14,36		
		Lise	274	590,26	14,74		
		Üniversite	222	692,75	16,54		
Sanal İlişkiler (Sİ)		Okuryazar	95	618,07	9,33	83,977	0,000**
		İlkokul	419	492,25	7,61		
		Ortaokul	226	562,62	8,51		
		Lise	274	624,06	9,67		
		Üniversite	222	742,7	11,42		
Aşırı Kullanım (AK)		Okuryazar	95	540,12	10,83	55,141	0,000**
		İlkokul	419	516,07	10,51		
		Ortaokul	226	576,86	11,29		
		Lise	274	602,76	11,73		
		Üniversite	222	722,88	13,59		
Sosyal Ağlara Bağımlılık (SAB)		Okuryazar	95	611,08	5,84	34,908	0,000**
		İlkokul	419	519,27	5,09		
		Ortaokul	226	574,55	5,52		
		Lise	274	638,45	6,08		
		Üniversite	222	664,41	6,35		
Fiziksel Belirtiler (FB)		Okuryazar	95	599,83	8,45	19,908	0,001*
		İlkokul	419	566,13	8,26		
		Ortaokul	226	524,48	7,96		
		Lise	274	624,75	8,87		
		Üniversite	222	648,23	9,36		

* $p<0.05$; ** $p<0.01$; *** Verilerin dağılımları soruları cevaplayan öğrenciler üzerinden yapılmıştır.

Tablo 5'teki veriler incelendiğinde, öğrencilerin annelerinin eğitim düzeylerine göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin tüm alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu ($p<0.05$), annesi lise ve üstü eğitim alanların akıllı telefon bağımlılığı alt boyut puan ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin Babalarının Eğitim Düzeyine Göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin Alt Boyut Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puanlarının babalarının eğitim düzeyine göre Kruskal – Wallis Testi Sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Babalarının eğitim düzeyine göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puanlarına ilişkin Kruskal – Wallis Testi Sonuçları *** (n : 1236)

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ort.	sd	x ²	p
Günlük Bozma Tolerans (GYB)	Okuryazar	61	664,79	10,30	17,074	0,000**
	Yaşamı ve İlkokul	289	554,62	8,33		
	Ortaokul	193	591,73	9,16		
	Lise	328	594,92	8,57		
	Üniversite	365	660,4	9,27		
Çekilme Belirtileri (ÇB)	Okuryazar	61	726,54	10,24	41,719	0,000**
	İlkokul	289	531,83	7,34		
	Ortaokul	193	574,63	7,85		
	Lise	328	580,29	7,31		
	Üniversite	365	685,23	9,06		
Olumlu Beklentiler (OB)	Okuryazar	61	683,65	6,15	25,246	0,000**
	İlkokul	289	551,13	5,21		
	Ortaokul	193	586,9	5,06		
	Lise	328	586,74	4,76		
	Üniversite	365	674,99	5,77		
Sanal İlişkiler (Sİ)	Okuryazar	61	756,76	5,85	60,094	0,000**
	İlkokul	289	514,23	4,15		
	Ortaokul	193	554,37	4,18		
	Lise	328	602,26	4,55		
	Üniversite	365	698,46	5,31		
Aşırı Kullanım (AK)	Okuryazar	61	707,01	5,25	40,192	0,000**
	İlkokul	289	514,88	4,18		
	Ortaokul	193	585,93	4,63		

Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı

		Lise	328	609,94	4,52		
		Üniversite	365	678,94	4,93		
Sosyal Ağlara Bağımlılık (SAB)	Okuryazar	61	661,3	3,05	32,688	0,000**	
	İlkokul	289	517,96	2,46			
	Ortaokul	193	593,97	2,59			
	Lise	328	625,25	2,65			
	Üniversite	365	670,17	2,81			
Fiziksel Belirtiler (FB)	Okuryazar	61	673,42	3,84	19,801	0,001*	
	İlkokul	289	536,51	3,01			
	Ortaokul	193	611,76	3,04			
	Lise	328	616,42	3,26			
	Üniversite	365	652,1	3,63			

* $p<0.05$; ** $p<0.01$; *** Verilerin dağılımları soruları cevaplayan öğrenciler üzerinden yapılmıştır.

Tablo 6'daki veriler incelendiğinde, öğrencilerin babalarının eğitim düzeylerine göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin tüm alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu ($p<0.05$), babası lise ve üstü eğitim alanların akıllı telefon bağımlılığı alt boyut puan ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin Aylık Cep Harçlığına Göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin Alt Boyut Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puanlarının aylık cep harçlığına göre Kruskal – Wallis Testi Sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin alt boyut puanlarının aylık cep harçlığına göre babalarının eğitim düzeyine göre Kruskal – Wallis Testi Sonuçları*** (n : 1190)

		Grup	n	Sıra Ort.	sd	χ^2	p
Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans (GYB)	1000 TL altı		933	582,04	8,71	4,077	0,130
	1000-1500		144	627,03	9,48		
	1500 TL üstü		113	635,11	10,11		
Çekilme Belirtileri (ÇB)	1000 TL altı		933	576,1	8,02	8,160	0,017*
	1000-		144	629,95	8,42		

		1500					
		1500 TL üstü	113	659,25	9,84		
Olumlu Beklentiler (OB)		1000 TL altı	933	589,15	5,26	,807	0,668
		1000-1500	144	616,66	5,65		
		1500 TL üstü	113	594,73	5,90		
Sanal İlişkiler (Sİ)		1000 TL altı	933	567,46	4,68	28,966	0,000**
		1000-1500	144	659,55	4,85		
		1500 TL üstü	113	729,75	5,65		
Aşırı Kullanım (AK)		1000 TL altı	933	566,41	4,58	26,191	0,000**
		1000-1500	144	683,09	4,77		
		1500 TL üstü	113	697,6	4,98		
Sosyal Ağlara Bağımlılık (SAB)		1000 TL altı	933	578,03	2,63	9,974	0,007*
		1000-1500	144	639,15	2,70		
		1500 TL üstü	113	668,42	3,12		
Fiziksel Belirtiler (FB)		1000 TL altı	933	583,86	3,19	4,320	0,115
		1000-1500	144	617,4	3,64		
		1500 TL üstü	113	647,9	4,05		

* $p<0.05$; ** $p<0.01$; *** Verilerin dağılımları soruları cevaplayan öğrenciler üzerinden yapılmıştır.

Tablo 7'deki veriler incelendiğinde, öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin Çekilme Belirtileri, Sanal İlişkiler, Aşırı Kullanım ve Sosyal Ağlara Bağımlılık alt boyut puan ortalamaları ile aylık cep harçlık miktarı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0.05$).

Öğrencilerin Akıllı Telefon Kullanma Süresi, Akıllı Telefon Bağımlılığı, Aylık Cep Harçlık Miktarı ve Yaş Arasındaki İlişki

Yapılan doğrusal korelasyonel değerlendirmede toplam akıllı telefon kullanma süresi ve harçlık miktarı ile Akıllı Telefon Bağımlılığı puanı arasında pozitif yönde doğrusal ve istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişki varken (sırasıyla $r = 0,32$; $p = 0,000$ ve $r = 0,17$; $p = 0,000$), yaş ile akıllı telefon bağımlılığı puanı arasında doğrusal ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p = 0,91$). Alt boyutlardaki karşılaştırmalarda ise telefon süresi ile tüm alt boyutlar arasında pozitif yönde r değeri = 0,197- 0,342 arasında değişen doğrusal bir ilişki varken (tüm karşılaştırmalar için $p = 0,000$); yaş ile Sanal İlişkiler, Aşırı Kullanım ve Sosyal Ağlara Bağımlılık alt boyutlarında pozitif yönde, Olumlu Beklentiler alt boyutunda ise negatif yönde doğrusal bir ilişki olduğu belirlenmiştir (r : -0,06 ile 0,13 arasında değişmektedir). Yine tüm alt boyutların aylık cep harçlık miktarı ile pozitif yönde doğrusal ilişkisi olduğu tespit edilmiştir ($r = 0,09$ -0,22 arasında ve $p < 0,05$).

Öğrencilerin yaş ve akıllı telefon kullanma süresi arasında negatif yönde, doğrusal ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r = -0,017$; $p: 0,014$) varken, harçlık miktarı ve akıllı telefon kullanma arasında pozitif yönde doğrusal ($r = 0,07$; $p = 0,010$) bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Yani yaş azaldıkça ve harçlık miktarı arttıkça akıllı telefon kullanma süresi artmaktadır.

Tartışma

Akıllı telefon üniversite öğrencileri arasında yaygın olarak kullanılmaktadır. Yapılan bu çalışmada da görüldüğü gibi akıllı telefonu öğrencilerin %82,6'sının sosyal ağlara girmek, %60,6'sının boş zamanlarında internette gezinmek için kullandıkları belirlenmiştir.

Bu çalışmada kadın üniversite öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerinin $4,5 \pm 2,5$, erkek öğrencilerin ise $4,1 \pm 2,7$ olduğu; kadın üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasının $90,5 \pm 30,1$, erkek öğrencilerin ise $90,2 \pm 33,4$ olduğu bulunmuştur. Yıldırım tarafından yapılan bir (2018) çalışmada akıllı telefon bağımlılığı puan ortalaması 64,58 olarak orta düzeyde, Dikeç ve Kebapçı'nın (2018) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada akıllı telefon bağımlılık puan ortalaması $84,88 \pm 22,96$ olarak bulunmuştur. Bu çalışmada diğer çalışmalara oranla öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamasının daha yüksek olması bulunması, özellikle gençler arasında akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin her geçen yıl giderek arttığı şeklinde yorumlanabilir.

Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon kullanım süreleri cinsiyet değişkeni ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, ancak akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinin toplam puan ortalamaları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı fark bulunmadığı görülmektedir. Akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinin alt boyut puan ortalamaları ile cinsiyet değişkeni arasında ise

yalnızca günlük yaşamı bozma alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ve kadın öğrencilerin puan ortalamasının erkeklerden yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer akıllı telefon alt boyut puan ortalamalarının hemen hemen birbirine yakın olduğu belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde Park ve Lee'nin (2014) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada kadın öğrencilerin erkeklerden daha fazla akıllı telefonu kullandıkları, Yücelten, (2016); Kuyucu (2017), Konan ve arkadaşları (2018) ve Yıldırım'ın (2018) çalışmalarında cinsiyete göre akıllı telefon bağımlılığı düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Diğer taraftan ise Altundağ ve Bulut'un (2017) aday öğretmenler üzerinde, Çakır ve Oğuz'un (2017) lise öğrencileri üzerinde, Lee ve Lee (2017); Genç Demirağ, (2017), Aljomaa, Qudah, Albursan, Bakhiet ve Abduljabbar'ın (2016) üniversite öğrencileri üzerindeki yaptıkları çalışmalarda cinsiyete göre akıllı telefon bağımlılığı düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, kadınlarda akıllı telefon bağımlılık düzeyinin erkeklerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Minaz ve Çetinkaya Bozkurt'un (2017) çalışmasında da Olumlu Beklenti alt boyutu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı fark bulunmuştur. Literatür incelendiğinde bu araştırma bulgularını destekleyen araştırma bulguları bulunduğu gibi, desteklemeyen araştırma bulgularının bulunduğu da görülmektedir. Bu durumda cinsiyet faktöründen daha çok, yoğun olarak akıllı telefon kullanımının bilinçsizce telefon kullanımına çevrilmesi sonucunda, her iki cinsiyetteki bireylerde akıllı telefon bağımlılığının görülebileceği söylenebilir.

Anne-babası lise ve üstü mezunu olan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı düzeylerinin, anne-babası ortaokul ve altı eğitimi olan öğrencilerden istatistiksel düzeyde anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde üniversite öğrencileri üzerinde ebeveyn eğitim düzeyi ve akıllı telefon bağımlılığı ile ilgili bir araştırma bulgusuna ulaşılamamıştır. Ancak, Bağcı'nın (2018) çalışmasında lise öğrencilerinin anne -babalarının eğitim düzeyi ile akıllı telefon bağımlılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamış, yalnızca anne -babası ortaokul mezunu olan lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin, anne-babası lise ve üniversite mezunu olan lise öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Çetinkaya'nın (2019) ergenler üzerinde yaptığı çalışmada, Eftekin'in (2015) ve Zorbaz'ın (2013) lise öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmalarda öğrencilerin anne-babalarının eğitim durumu ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu çalışmalardaki örneklem grubunun lise öğrencileri olduğu görülmektedir. Ayrıca araştırma bulgusu, yüksek eğitim düzeyi olan anne babaların çalışma olanaklarının ve gelirlerinin daha yüksek olabileceği, ve çalışıyor olmaları nedeniyle çocuklarına daha az zaman ayırmaları ve daha yüksek harçlık verebilmeleri gibi faktörlerle de açıklanabilir.

Araştırmada öğrencilerin ikamet ettikleri yere göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği'nin tüm alt boyutlarının puan ortalamaları arasında istatistiksel

olarak anlamlı fark olduğu, ailesiyle birlikte yaşayan öğrencilerin puan ortalamalarının en düşük, yalnız yaşayan öğrencilerin puan ortalamalarının en yüksek olduğu saptanmıştır. Ancak, Sanal ve Özer'in (2017) çalışmasında üniversite öğrencilerinin ikamet ettikleri yer ile Akıllı Telefon Bağımlılığı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu araştırmada ailelerinden uzakta yalnız yaşayan üniversite öğrencilerinin, akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin yüksek olmasında yalnızlık duygusuyla akıllı telefonu kullanma eğilimlerinin artmasının etkili olduğu söylenebilir.

Harçlık miktarına göre yapılan gruplar ile Akıllı Telefon Bağımlılığı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, 1500 TL üstü harçlık alanlarda Akıllı Telefon Bağımlılığı puan ortalamasının en yüksek olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Literatürde Kuyucu'nun (2017) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada ailenin aylık geliri arttıkça akıllı telefon bağımlılık düzeylerinde artış olduğu belirlenmiştir. Yapılan bu araştırmada aylık harcama miktarı yüksek olan üniversite öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda harçlık miktarı yüksek olan öğrencilerin farklı özellikleri bulunan akıllı telefonlara yönelme olasılıklarının daha yüksek olabileceği ve gençlerin bu özelliklere sahip telefonları yoğun bir şekilde kullanmalarının onlarda bağımlılık eğilimlerine neden olabileceği söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığının çeşitli değişkenlere göre incelendiği bu araştırmada cinsiyete göre Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği alt boyutlarından Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans alt boyutu arasında kadın öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Yalnız yaşayan üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık ölçeği alt boyut puan ortalamalarının en yüksek olduğu tespit edilmiştir. Anne-baba eğitim düzeyine göre Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin tüm alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu, annesi-babası lise ve üniversite eğitimi alan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı alt boyut puan ortalamalarının yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin aylık harçlık miktarı ile Akıllı Telefon Bağımlılık Ölçeği'nin Çekilme Belirtileri, Sanal İlişkiler, Aşırı Kullanım ve Sosyal Ağlara Bağımlılık alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre cinsiyete göre akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir fark olmasa da cinsiyete göre öğrencilerde akıllı telefon kullanım süreleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Yine araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun boş zamanlarını akıllı telefon kullanarak geçirdikleri, yalnız yaşayan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamalarının tüm alt boyutlarda en yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle bilinçli akıllı

telefon kullanımı konusunda seminerlerin verilmesi, öğrencilerin akıllı telefon kullanım sürelerini azaltabilmek için boş zamanlarını verimli geçirmeleri için sanatsal ve sportif faaliyetlere yönlendirilmelerinin uygun olacağı önerilmektedir.

Sonuç olarak akıllı telefonlar çeşitli özellikleri nedeniyle gençler arasında yaygın olarak kullanılmaktadır. Her ne kadar akıllı telefonlar gençlerin hayatını kolaylaştırmış olsa da birçok işlevi yüzünden gençlerin ilgisini çeken akıllı telefonların bilinçsiz kullanımı olası bağımlılık riskini oluşturmaktadır. Bu kapsamda problemlili akıllı telefon kullanımını önlemeye yönelik psikoeğitim çalışmalarının yapılmasının akıllı telefon bağımlılığının azaltılabilmesinde etkili olabileceği söylenebilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma bulguları, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde eğitim – öğretim gören öğrencilerden elde edilen verilerle sınırlıdır, genellenemez. Araştırmada ölçülen telefon bağımlılığı düzeyi Demirci ve arkadaşları (2014) tarafından geliştirilen “Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği”nin ölçtüğü ölçümle sınırlıdır.

Kaynakça

- Al-Barashdi, H. S., Bouazza, A., Jabur, N. H. (2015). Smartphone addiction among university undergraduates: A literature review. *Journal of Scientific Research & Reports*, 4(3), 210-225.
- Altundağ, Y. ve Bulut, S. (2017). Aday sınıf öğretmenlerinde problemlili akıllı telefon kullanımının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1670-1682.
- Abo-Jedi, A. (2008). Cellphone addiction and its relation to self-closure in a sample of Jordanian university and Amman private university students. *The Jordanian Journal for Educational Sciences*, 4: 137–150.
- AlAbdulwahab, S. S., Kachanathu, S. J. and AlMotairi M. S. (2017). Smartphone use addiction can cause neck disability. *Musculoskeletal Care*, 15(10-12). <https://doi.org/10.1002/msc.1170>.
- Aljomaa, S. S., Al.Qudah, M. F., Albursan, I. S., Bakhiet, S. F., Abduljabbar, A. S.(2016). Smartphone addiction among university students in the light of some variables. *Computers in Human Behavior*, 61, 155-164.
- Alosaimi F. D., Alyahya, H., Alshahwan H., Al Mahyijari, N., Shaik, S. A. (2016). Smartphone addiction among university students in Riyadh, Saudi Arabia. *Saudi Med J*. 37(6):675-83.
- Altundağ, Y. ve Bulut, S. (2017). Aday sınıf öğretmenlerinde problemlili akıllı telefon kullanımının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1670-1682.

- Arslan, Y. (2016). An investigation on changing behaviours of university students switching from using classical cell phones to smartphones. *Journal of Education and Training Studies*, 4(6), 199-206. doi:10.11114/jets.v4i6.1544
- Bağcı, H. (2018). Investigation of different variables of smartphone addictions of high school students: Sakarya sample. *Turkish Studies Information Technologies & Applied Sciences*, 13(21), 47-60. DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13944>
- Büyükgebiz Koca, E. (2019). Akıllı telefon bağımlılığı ve sosyotelizm üzerine bir yazın taraması. *Eurasian Journal of Researches in Social and Economics*, 6(6), 399-411.
- Boumosleh, J. and Jaalouk, D. (2018). Smartphone Addiction among university students and its relationship with academic performance. *Global Journal of Health Science*, 10(1), 48-59 doi:10.5539/gjhs.v10n1p48
- Çakır, Ö., ve Oğuz, E. (2017), Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 418- 429.
- Çetinkaya, S. (2019). Algılanan anne baba tutumlarının ergenlerde akıllı telefon bağımlılığı ile ilişkisinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- Demirci, K., Orhan, H., Demirdas, A., Akpınar, A., Sert, H. (2014). Validity and reliability of the Turkish version of the Smartphone Addiction Scale in a Younger Population. *Bulletion of Clinical Psychopharmacology*, 24: 226-234.
- Dikeç, G. ve Kebapçı, A. (2018). Bir grup üniversite öğrencisinin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri. *Bağımlılık Dergisi*, 19(1), 1-9.
- Eftekin, P. (2015). Ergenlik dönemindeki öğrencilerin internet bağımlılığı ve anne baba tutumları arasındaki ilişki. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Kayseri.
- Eoze, S., Toda, M. (2013). Relationships of loneliness and mobile phone dependence with internet addiction in Japanese medical students. *Open Journal of Preventive Medicine*. 4(6), 407-12.
- Gao, S., Yang, Y., and Krogstie, J. (2015). The adoption of smartphones among older adults in China. *16th International Conference on Informatics and Semiotics in Organisations (ICISO)*, pp.112-122, ff10.1007/978-3-319-16274-4_12ff. fahal-01324969f
- Genç Demirağ, D. (2017), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü ve Tıp Fakültesi öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı ile depresyon ve anksiyete düzeyleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. (Uzmanlık Tezi). *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı*.
- Junco, R. (2012). Too much face and not enough books: The relationship between multiple indices of Facebook use and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 28(1), 187-198. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2011.08.026>

- Kahyaoglu-Süt, H., Kurt, S., Uzal, Ö., Özdilek, S. (2016). Effects of smartphone addiction level on social and educational life in health sciences students. *Euras J Fam Med*, 5(1):13-9.
- Karpinski, A., Kirschner, P., Ozer, I., Mellott, J., Ochwo, P. (2013). An exploration of social networking site use, multitasking, and academic performance among United States and European university students. *Computers in Human Behavior*, 29(3), 1182-1192. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2012.10.011>
- Konan, N., Durmuş, E., Ağiroğlu Bakır, A., Türkoğlu, D. (2018). The relationship between smartphone addiction and perceived social support of university students', *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(5), 244-259.
- Kuyucu M. (2017), Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı: "Akıllı telefon (kolik)" üniversite gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, 7(14), 320-351.
- Kwon, M., Lee, J. Y., Won, W. Y., et al. (2013). Development and validation of a smartphone addiction scale (SAS). *PLOS ONE*, 8(2), 1-7.
- Lee, C.. & Lee., S. J. (2017), Prevalence and predictors of smartphone addiction proneness among Korean adolescents. *Children and Youth Services Review*, 77, 10- 17.
- Liu, C. H., Lin, S. H., Pan, Y. C., Lin, Y. H. (2016). Smartphone gaming and frequent use pattern associated with smartphone addiction. *Medicine*, 95(28).
- Matar B. J. & Jaalouk, D. (2017) Depression, anxiety, and smartphone addiction in university students - A cross sectional study. *PLOS ONE*, 12(8), 1-14, e0182239. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0182239>
- Minaz, A. ve Çetinkaya Bozkurt, Ö. (2017). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(21), (Özel Sayı), 268-286.
- Park, N., Lee, H. (2014). Gender difference in social networking on smartphones: A case study of Korean college student smartphone users. *International Telecommunications Policy Review*, 21(2), 1-18.
- Sanal, Y., Özer, Ö. (2017). Smartphone addiction and the use of social media among university students. *Mediterranean Journal of Humanities*, VII/2, 367-377 DOI: 10.13114/MJH.2017.370
- Türkiye İnternet Kullanım ve Sosyal Medya İstatistikleri. (2019). <https://dijilopedi.com/2019-turkiye-internet-kullanim-ve-sosyal-medya-istatistikleri/>
- Van Velthoven, M. H., Powell, J., & Powell, G. (2018). Problematic smartphone use: Digital approaches to an emerging public health problem. *Digital Health*, 4, 1-9.
- Yıldırım, S. (2018), Ergenlerin öznel iyi oluş ve anne baba tutumları ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından

- incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.
- Yücelten, E. (2016), Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve akıllı telefon bağımlılığının bağlanma stilleri ile ilişkisinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. İstanbul.
- Zhang, M. W., Lim, R. B., Lee, C., & Ho, R. C. (2017). Prevalence of internet addiction in medical students: A meta-analysis. *Academic Psychiatry*. <https://doi.org/10.1007/s40596-017-0794-1>
- Zencirci, S. A., Aygar, H., Göktaş, S., Önsüz, M. F., Alaiye, M., Metintaş, M. (2018). Evaluation of smartphone addiction and related factors among university students. *International Journal of Research in Medical Sciences*. 6(7):2210-2216. DOI: <http://dx.doi.org/10.18203/2320-6012.ijrms20182805>
- Zorbaz, O. (2013). Lise öğrencilerinin problemleri internet kullanımının sosyal kaygı ve akran ilişkileri açısından incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.

